

Jaarverslag Stichting Vrienden Botanische Tuin Kralingen 2022

Het Stichtingsbestuur was in 2022 als volgt samengesteld: Reineke Bierenbroodspot, voorzitter, Joppe Burgers, scheidend penningmeester; Lucas Lustermaans, aankomend penningmeester, Selma Roenhorst, scheidend secretaris; Sabine Sluijters, aankomend secretaris, Nel van Holst, lid; Judit Bax, lid.

Het bestuur kwam dit jaar vijfmaal in vergadering bijeen op 8 februari 2022, 21 maart 2022, 27 juni 2022, 13 oktober 2022 en 21 november 2022.

Inleiding

Hoewel 2022 nog met een coronalockdown startte, kwamen half februari langzaam de tuinwerkzaamheden weer op gang. Na de vele onderbrekingen was het voor tuinman Ton van der Roer een uitdaging om weer ritme en regelmaat terug te krijgen in de werkzaamheden. Dit is gedurende 2022 goed gelukt. Er waren na deze periode vaste groepjes vrijwilligers op de tuin actief die hard gewerkt hebben om achterstallig onderhoud weg te werken. Ze hebben een mooie tuin gecreëerd waarvan zijzelf en onze bezoekers volop genieten. In totaal zijn er zo'n 26 vrijwilligers actief waarvan de helft (13) op vaste en regelmatige basis.

Van tuinman naar tuinvrouw

Het naderende pensioen van tuinman Ton werd helaas overschaduwd door een voortijdige uitval vanwege hartproblemen. Arko van der Lugt en Natascha Hendriks namen het grootste deel van zijn werk op de tuin tijdelijk over. De Stichting Vrienden van de Botanische tuin Kralingen is heel blij dat de functie van tuinman per september 2022 is ingevuld door Judith van Poederroijen. Zij heeft de werkzaamheden van Ton voortvarend overgenomen en is in onze ogen een aanwinst voor de tuin. Ton heeft gelukkig kunnen revalideren en zwaait in 2023 af. De Stichting Vrienden zal hem zeer missen en is hem zeer erkentelijk voor zijn inzet en betrokkenheid bij de tuin en haar vrijwilligers.

Activiteiten

Na twee jaar maatregelen rondom corona heeft de Stichting Vrienden dit jaar weer meer activiteiten kunnen organiseren en/of sponsoren, waaronder het Lentefeest, de Verborgene Tuinen-route, een zomeravondrondleiding, een zomerconcert, de rondleidingen van Frans Advokaat en Yvette van Lierop en het project Artist in Residence 2022.

Overige Stichtingszaken

Het nijpende waterafvoerprobleem van de tuin heeft in 2022 ook weer voortdurend op de agenda van de Stichting Vrienden gestaan. Inmiddels zijn plan en financiering bekend. De definitieve werkzaamheden voor de fundamentele oplossingen zijn echter al enkele keren uitgesteld, recent nog in verband met problemen rond het afvoeren van vervuilde grond. Het Artist in Residence-programma in samenwerking met CBK Rotterdam heeft wederom voortgang gekregen dankzij inzet van de Stichting Vrienden. Daarnaast heeft de Stichting dit jaar extra bijgedragen aan de aankoop van vaste planten, zoals o.a. een fluweelboom, een bijenboom, een Zevenzonenboom en de Edgeworthia Chrysantha. Ook een acute luizenplaag in de kas moest behandeld worden. De Stichting heeft na vele jaren afscheid genomen van onze trouwe webbouwer Edu Spinnewijn die veel gedaan heeft voor de tuin op dit gebied. Nel van Holst heeft samen met vrijwilliger Hans Leeuwenburg een prachtige nieuwe website

ontworpen en gemaakt. De Stichting Vrienden is hiermee in haar nopjes! De jaarlijkse bedankavond voor de vrijwilligers heeft dit jaar in besloten kring plaatsgevonden. Naast de traditionele kerstkrans van bakker Carlier gaf de Stichting Vrienden dit jaar ook mooie Roos van Jericho cadeau.

De tuin in 2022

De start van 2022 stond vooral in het teken van onkruid omspitten, spitten en nog eens spitten. Dit jaar is er op de tuin bovendien hard gewerkt aan het probleem van de wateroverlast. Ton heeft op alle plekken waar nieuwe aanplant is gedaan zogenaamde grindputten gegraven. Vanwege de verwildering die de afgelopen 2 jaar ontstaan is door de lockdown, is op bijna 35 plekken nieuwe aanplant nodig geweest. Er zijn evenzoveel grindputten gegraven. De grindputten maken dat het water sneller in de grond kan wegzakken. Daarnaast is er tijdens het spitten veel extra compost gebruikt, zodat de grond wat verhoogd is. Compost heeft bovendien een watervasthoudend vermogen. De nieuwe aanplant bestaat voor een groot deel uit waardplanten, die belangrijk zijn voor bijen, vlinders en allerlei insecten. Ook gingen we dit jaar door met het inventariseren van alle bloemen- en plantennamen. Bezoekers van de tuin zien de namen terug op de speciaal voor ons ontworpen duurzame naambordjes. De gefaseerde uitbreiding van het bestand van alle bloemen- en plantennamen begint een feit te worden! Meer verbeteringen: Natuurstad heeft de bouw van een nieuwe schuur aangekondigd. Het zal een laag huisje worden met een Sedumdak.

Samenwerkingen

Trompenburg

De Stichting Vrienden heeft dit jaar een (hernieuwd) kennismakingsgesprek gevoerd met Hester Pastwa-Avis van het Arboretum Trompenburg. De grond van Trompenburg is, net zoals het terrein van de Botanische tuin, oorspronkelijk van Willem Burger geweest. Op een aantal punten is er sprake van dezelfde vraagstukken, denk aan verouderd vastgoed, het trekken van bezoekers, educatie meer op de kaart zetten en de grondwaterproblematiek. Afsproken is om elkaar vaker te treffen en te onderzoeken of er *kruisbestuiving* tussen de twee tuinen mogelijk is.

Speeltuin Oudedijk

De speeltuinvereniging Oudedijk werkt aan een plan om de speeltuin te vergroenen: meer schaduw, minder tegels en kinderen het gevoel geven dat ze in de natuur spelen. Zij hebben hiervoor Stefan Verwij van Buro Kruisbestuiving in de arm genomen. De Stichting Vrienden heeft contact met hem gehad en informatie gedeeld over de wateraanpak in de Botanische Tuin. Mogelijk liggen er kansen om de strook uit het legaat tussen Oudedijk en Kralingse Plaslaan beter zichtbaar te maken.

Educatie en beheerdershuisje

Omdat er op de tuin geen tot weinig plek is voor educatieve activiteiten, is de Stichting Vrienden ook in 2022 in overleg geweest met Natuurstad en de afdeling Gemeentelijk Vastgoed over de vervanging van het beheerdershuisje. De Stichting heeft alweer enige tijd geleden samen met Beijsens & ter Veer Architecten een voorstel gemaakt hoe een nieuw, multifunctioneel beheerdershuisje passend bij de stijl en achtergrond van de tuin eruit zou kunnen zien. Het is de wens om serieus naar de uitvoering van een dergelijk plan te kijken

met Natuurstad, de gemeente en wellicht ook andere partijen met oog op de financiering en invulling.

Activiteiten 2022

De Stichting Vrienden heeft in 2022 weer een groot deel van haar traditionele activiteiten kunnen organiseren:

- *Het Lentefeest op 15 mei*

Florian Wolff trad op met zijn Green Machine. Florian haalt voor zijn muziek energie uit de zon, de wind en... het publiek. Duurzaam, aanstekelijk én heel mooi! Sandra de Neef verzorgde een workshop waarbij met materiaal uit de tuin raamhangers gemaakt konden worden en de vaste onderdelen, zelf pizzaatjes maken en bloemstukken schikken waren nog steeds populair. De catering werd verzorgd door Casa Reinders.

- *De Verborgten Tuinendagen 11 en 12 juni*

De Botanische tuin was traditiegetrouw de vaste locatie voor het ophalen van de kaartjes. Twee succesvolle dagen met zeer veel bezoekers voor de tuin.

- *Zomeravond rondleiding 2 augustus*

Een relatief nieuw onderdeel, maar nu al populair. Op deze zwoele zomeravond bood de Botanische tuin vanaf 19.30 verkoeling en verwondering over de prachtige mammoetplant die er indrukwekkend bij stond.

- *Zomerconcert 28 augustus*

Trio Alma Mía bracht muziek uit de Spaanse, Mexicaanse en Flamenco traditie in een intiem jasje. Op het podium stond zangeres Nele Mennes, de uit Nederland afkomstige gitarist Jur Vermijs en contrabassist Andor Horvath uit Hongarije. De temperaturen pasten bij de zuidelijke muziek en we kwamen stoelen te kort, zoveel mensen kwamen genieten in de tuin van de muziek! Het concert is mede mogelijk gemaakt door Cultuur Concreet Rotterdam.

- *Rondleidingen*

Frans Advocaat heeft dit jaar al zijn rondleidingen kunnen geven. Nieuwe belangstellenden, maar ook een vast en trouw publiek dat steeds graag komt luisteren. Vanaf 2023 draagt hij een deel van de rondleidingen over aan Yvette van Lierop. Ook in 2022 heeft Yvette, geheel op haar eigen inspirerende wijze, al een aantal rondleidingen verzorgd. Bijvoorbeeld aan de afdeling Rotterdam van VELT, de Vereniging Ecologisch Leven en Tuinieren.

- *Artist in Residence*

In 2022 resideerde de kunstenaar Vladimir Radujkov in de Botanische tuin en heeft 12 prachtige werken gemaakt. De werken zullen op een aangekondigd evenement in 2023 nog te zien zijn op de tuin. Zijn werk is ook te volgen op Instagram en op zijn website www.vladimirradujkov.com. Het Artist in Residence-project is financieel gesteund vanuit het CBK Rotterdam. In 2023 zal de Rotterdamse kunstenaar Egbert Bakker het overnemen, zijn huidige werk is te zien op <https://www.egbertbakker.nl>.

Duurzame toekomst

Afwateringsproblematiek

Op 11 juni 2021 is er – in samenwerking met Natuurstad, de gemeente Rotterdam en Rotterdamse Weerwoord – een rapport uitgekomen waarin de bestrijding van de wateroverlast (die vooral een bedreiging is voor onze bomen) in verschillende oplossingen uiteen wordt gezet. Watermetingen (inmiddels opgenomen in het peilprogramma) ondersteunden de noodzaak van maatregelen. Uit vier mogelijke oplossingen is destijds gekozen voor een aanpak die bestond uit het aanleggen van een drainagesysteem aan de westkant van de tuin en aan de oostkant het realiseren van een aantal ondiepe (1,5 – 2 meter diepe) grindputten. Hoewel onze tuinman Ton zelf een begin heeft gemaakt met de aanleg van grindputten, is een structurele aanpak vanuit de gemeente in 2022 nog niet gestart. Er wordt momenteel toch eerst gekeken naar een fundamenteelere aanpak waarbij het water opgevangen wordt op het terrein en opgeslagen wordt onder het maaiveld. Dit vraagt weer nieuw onderzoek, met name omdat de grond vervuild is met lood. De Stichting Vrienden volgt deze ontwikkelingen op de voet en is als lid betrokken bij de werkgroep.

Kas

In 2008 is de Stichting Vrienden met de gemeente overeengekomen tot een herbouw van de kas, waarbij de Stichting Vrienden voor de financiering heeft zorggedragen. Inmiddels is de kas al een tijdje toe aan groot onderhoud en zijn aanpassingen in verband met het veranderende klimaat zeer wenselijk. De Stichting heeft hiervoor enkele jaren geleden een bedrag opzijgezet. Arko van der Lugt, manager Tuinen van Natuurstad, heeft in 2020 het voorstel gedaan om de kas te verduurzamen en is hierover in overleg met Natuurstad. Het energieverbruik van de kas is inmiddels onderzocht en te hoog. Al met al willen we graag kijken naar duurzame systemen en mogelijk deskundig advies hiervoor inwinnen.

Circulair

De bestaande composthopen gaan op de schop. Er zal een andere indeling komen. Een compostspecialist is langs geweest bij de Botanische tuin en in 2023 krijgen medewerkers en vrijwilligers een cursus composteren aangeboden. De bedoeling is dat er anders omgegaan gaat worden met compost en dat er op de tuin veel meer circulair gewerkt gaat worden.

Communicatie & sponsoring

In april 2022 is er een Tuinbericht verzonden aan de vrienden en belangstellenden met daarin vermeld diverse wetenswaardigheden en het activiteitenprogramma.

@botanischetuinkralingen, het Instagram account van de stichting Vrienden, heeft inmiddels ruim 450 volgers. Ook in 2022 werden de printkosten weer gesponsord door het Rotterdamse advocatenkantoor Ploum.

Donateurs

De Stichting prijst zich gelukkig met een vaste, trouwe groep relaties en vrienden, waardoor het jaar kon worden afgesloten met het aantal van 399 vrienden en relaties. Het Stichtingsbestuur dankt iedereen die zich voor de tuin heeft ingezet en/of de tuin op enigerlei wijze heeft ondersteund.

Mede namens het bestuur,

Selma Roenhorst, secretaris
Rotterdam, 1 maart 2023